

MADAGASKAR forum

Vennskapsforeningen Norge - Madagaskar
Fikambanana Fifankatiavana Norvezy - Madagasikara

nr 1 2018 årgang 16

Turbulent opptakt til presidentvalet

Madagaskar, hvorfor så fattig?

Ungdom møter ungdom

Stor aktivitet ved Loavaso

Organ for Vennskapsforeningen Norge -
Madagaskar (VNM)

STYRET I VNM**LEDER**

Kåre Kristensen (2017 - 2019)

E-POST

kaare.kristensen@sik.no

ØVRIGE STYREMEDLEMMER

Bård Bakke (VNM vest, nestleder) til 2019

Brian Swan (VNM vest, kasserer) til 2019

Michel Sabir Michaël Ratovonasy (VNM øst) til 2019

Endre Haraldseide (VNM vest) til 2019

Margit Lea Myklebust (VNM midt) til 2019

Soia Rahasindainy (VNM nord) til 2019

Mirana Sylvia Vestgård (VNM øst) til 2020

Vennskapsforeningen er ikke ansvarlig for innholdet i bladet; dette er redaktørens ansvar. Redaksjonen følger Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten.

REDAKTØRER (for siste gang)

Henrik Seglem Grydeland

E-POST

grydeseg@hotmail.com

TLF 400 44 753

Arne Morten Rosnes

E-POST

arne.morten.rosnes@gmail.com

TLF 402 03 604

FORMGIVING

Anita Sletten Torp

ARI Design

LOGO

Alvar Berget

FOTO FORSIDE

Johan Kr. Meyer

FOTO BAKSIDE

Aurora Marie Nome

ISSN 1504-4750

REDAKTØREN HAR ORDET**Trylleord**

Da jeg bodde på Madagaskar for mange år siden, var Hiv/Aids et «trylleord» hvis man skulle ha støtte fra den norske stat til bistandsprosjekter. Disse «trylleordene» forandrer seg med de rådende trendene i giverlandene. For tiden er vel ordet «kvinneperspektiv» noe som den norske stat ønsker seg å høre, kanskje kombinert med ordet «seksuell minoritet». Poenget er at giverlandet vil gi visse føringer om hva mottakerne bør være opptatt av. Dette er selvfølgelig ikke noe nytt. Under den kalde krigen var det mange land, deriblant Madagaskar, som ble sosialistiske republikker, for å tekkes vår store nabo i øst. Da Sovjet gikk i oppløsning var demokratiet det som skulle fremmes og som en afrikansk politiker en gang sa det: «De sa vi måtte bli demokratiske og da ble vi det».

Det jeg antyder her er at, når vi mennesker trenger noe, så sier vi hva det skal være for å tilfredstille de eller den som kan hjelpe oss. Man er ikke nødvendigvis sosialist eller demokratiforkjemper bare fordi noen andre krever det. Men det er lett å si det. Og så smiler alle og gaver kan deles ut.

I dette nummeret skriver Johan Kr. Meyer om en bok som kom i fjor som tar for seg spørsmålet, hvorfor er Madagaskar så fattige når de, tross alt, har ganske mange faktorer på sin side? Og svaret er at en liten elite sitter på makten som kunne vært brukt til å fordele godene på en bedre måte.

Til høsten er det presidentvalg. For de som ikke følger så aktivt med i gassisk politikk, vil det antakelig være overraskende å lese Erik Tan-gedals artikkel. Han skriver at de to kandidatene Marc Ravolamanana og Andry Rajoelina har funnet hverandre i en slags allianse mot den sittende presidenten Hery Rajaonarimampianina. At de to førstnevnte har funnet hverandre, er noe overraskende all den tid den siste av dem Rajoelina, førte an kuppet mot Ravalomanana i 2009.

Felles for kandidatene, inkludert sittende president, selv om han ennå ikke har meldt sitt kandidatur, er at de tilhører den formuende eliten. Hva er det som driver dem? Er det et brennende ønske om å dra landet ut av den hengemyren det befinner seg i, eller er det det hele et spill, krydret med «trylleord» rettet mot egen befolkning, om hvordan de skal skape økonomisk vekst, demokrati etc?

Det ser ut som at den sittende presidenten gjør det han kan for å legge hindringer i veien for sine motstandere. Det tyder på at det kan bli turbulent frem mot valget, liv er allerede gått tapt. Det trenger ikke Madagaskar. De trenger visjonære ledere som vil, og tør ta grep, og som har styrke og ryggrad til å gjennomføre dem uten først og fremst være opptatt av seg selv. Får de det denne gangen?

Henrik Seglem Grydeland

4

9

12

15

I DETTE NUMMERET

- 4 MADAGASKAR, HVORFOR SÅ FATTIG?
7 DET SKJEBNESVANGRE ÅRET 1973
9 TURBULENT OPPTAKT TIL
PRESIDENTVALET
12 STOR AKTIVITET VED LOVASOA
TVERRKULTURELLE
KOMPETANSESENTER

- 15 TIL MADAGASKAR FOR Å LÆRE - OG Å
LÆRE BORT
17 TAKK FOR OSS
18 UNGDOM MØTER UNGDOM
19 SMÅNYTT

REDAKSJONEN

STAVANGER

ARNE MORTEN ROSNES

er fra Stavanger og er gift med tidligere VNM-styremedlem Ellen Vea Rosnes. Han var på Madagaskar frem til juli 2008 og arbeidet litt frivillig for NMS i tillegg til stilling som informasjonskonsulent i FNs matvareprogram (WFP) siden april 2007. Nå bor familien i Stavanger. Han jobber i Blå som driver med opplæring og kommunikasjon.

E-post: arne.morten.rosnes@gmail.com

STAVANGER

HENRIK SEGLEM GRYDELAND

bor i Stavanger der han jobber som lærer på Solborg Folkehøyskole på en solidaritet-, reise- og fotballinje. Han jobbet som lærer på Den Norske Skolen på Antsirabe i perioden 93 - 98 og 2002 - 2004. Han er utdannet lærer og journalist.

E-post: grydeseg@hotmail.com

SANDNES

ØYVIND DAHL

er født og oppvokst på Madagaskar og reiste tilbake i voksen alder og var lektor og rektor på FLMs lærerskole i Fandriana i seks år. Siden jobbet han i Kirkens u-landsinformasjon, og var knyttet til Misjonshøgskolen (VID) i Stavanger i 25 år der han ble professor i kulturkunnskap. Han har også vært generalsekretær i Bistandsnemnda (Digni). Øyvind var med og startet VNM og var leder fra starten i 2002 til 2013.

E-post: oyvind.dahl@lyse.net

Madagaskar, hvorfor så fattig?

Hva er det med Madagaskar? Hvordan har det seg at dette landet som er så fredelig og som har så store naturressurser, i dag er så fattig? Er det kulturen eller politikken som har skylden?

TEKST OG FOTO: JOHAN KR. MEYER

For ca et år siden ble jeg tilbudt stillingen som leder av ambassadeseksjonen i Antananarivo. Lite visste jeg den gang om Madagaskar, annet enn at landet var rikt på natur og flotte strender. At øystaten var blant verdens fattigste land visste jeg ikke. Når jeg snakket med nordmenn som kjente Madagaskar – og dem finnes det mange av – kunne de fortelle meg om en hurtig voksende, men stadig fattigere befolkning. Utviklingen syntes stå stille. Det samme fortalte statistikken. Målt i kjøpekraft tjener ikke gassere i snitt mer i dag enn de gjorde i 1960, da landet fikk sin selvstendighet, etter å ha vært fransk koloni siden 1896. Med en inntekt på drøye 400 USD ligger de på en fjerdedel av det man tjener per capita i land Afrika sør for Sahara. På UNDPs Human Development Index ligger det helt i bunnsjiktet med 158. plass av 185 land og i Verdensbankens terminologi er Madagaskar nå en såkalt sårbar stat. Det er en posisjon som ellers er forbeholdt land i konflikt, slik som Sør-Sudan, Somalia og Afghanistan.

Hva har gått galt, og hvorfor?

Det er mange teorier om Madagaskars manglende utvikling. Et viktig bidrag

til forståelsen kom i fjor med boka «L'enigme et le paradoxe», med undertittel: Madagaskars politiske økonomi. Forfatterne er to franskmenn, Francois Roubaud og Jean Michel Wachsberger, og en gasser: Mireille Razafindrakato.

Henvisningen til det uforståelige i bokens tittel gjenspeiler det syn at ingen av de tradisjonelle utviklingsteoriene er egnet til å forklare mangelen på vekst og utvikling. Var det den kommunistiske styringsmodellen fra 1972 (første statskupp) med kollektivbruk og monopoler som satte landet, og ikke minst landsbygda, tilbake? Eller var det det internasjonale samfunnets strukturtilpasnings-politikk, med IMF og Verdensbanken i spissen, som ødela det som kunne vært en sterk stat med velfungerende institusjoner. Var det landets geografiske isolasjon? Hyppige naturkatastrofer? Arven etter fransk kolonistyre? Etniske spenninger og konflikter? Eller kulturelle særtrekk, ikke minst den store respekten for foreldre og forfedre som hemmer nytenkning, og dermed utvikling?

Nei, sier forfatterne, ingen av delene kan alene forklare Madagaskars særegne utvikling. Eller mer presist: man-

gel på utvikling.

Et viktig bidrag til forståelsen om Madagaskars utvikling er boka. «L'enigme et le paradoxe», med undertittel: Madagaskars politiske økonomi.

Det gjør derimot utviklingsteoriene til Douglass C. North, John Joseph Wallis, Barry R. Weingast, skal vi tro forfatterne. I «Violence and Social Or-

Klesvask i nabolaget. Kontrastene på grunn av fattigdommen er stor.

ders» fra 2009 og «In the Shadow of Violence» fra 2012 presenterer de en teori om staters utvikling, hvor elites kontroll med landets ressurser er nøkkelen til å forstå den særegne gassiske dynamikken. Dette er fremfor alt en bok om elites kamp om makt for å få tilgang til ressurser og om deres kortsiktige, politikk for egne interesser på bekostning av den fattige befolkningen på landsbygda. Det er de, og fraværet av velfungerende institusjoner, som får skylden for de gjentatte tilbakefallene til vold og anarki.

Et annet særtrekk ved boken er dens hyppige bruk av spørreundersøkelser som Afrobarometer. Slike undersøkelser er foretatt på Madagaskar og en serie andre land i Afrika. Disse fanger opp holdninger og oppfatninger i befolkningen som gjenspeiler kulturelle forskjeller mellom land og endringer over tid. Denne typen empiri fra sammenliknbare spørreundersøkelser er bokens fremste styrke, i tillegg til den teoretiske tilnærmingen.

Med henvisning til vold i begge titler skulle man tro at vold er en nøkkel til å forstå utviklingen på Madagaskar. Kanskje også at volden her er

spesielt utbredt. Det er den ikke. Faktum er at det er få afrikanske land som er fredeligere. Det gjelder på alle plan, i hjemmet og i offentligheten. Samtidig er det få land der frykten for vold er større. Og er det noe nyere historie har vist, er det at det skal veldig lite til å styrte en regjering. De fleste maktskifter her har enten blitt foranlediget av, eller blitt etterfulgt av politisk vold. Den har sjeldent vært spontan, men ofte organisert av de som konkurrerer om makten og endt med plyndring og demonstrasjoner.

Eliten og folket - aksept av ulikhet
Hvordan har det seg at landets eliter har kunnet ta seg til rette på denne måten?

Normalt ville man trodd at de det går utover hadde protestert. De ville stemt på noen andre, organisert en motbevegelse eller i det minste skapt så mye trøbbel at selv elite ville se seg tjent med å blidgjøre dem.

Det er ikke tilfelle på Madagaskar, og enda mindre sannsynlig i dag enn for noen få år siden. Et viktig stikkord er fraværet av kollektive handlingsalternativer, og mangelen på institusjoner

som forener folk og kanalisere interesser. Få land i Afrika sør for Sahara har så få og så svake organisasjoner. Politiske partier finnes, men har ingen sentral plass i det politiske systemet og er stort sett opprettet som enkeltpersoners «fanklubber». Fagforeningene er svake og sivilsamfunnsorganisasjoner er forbeholdt et slikt av velutdannede i byene. 77 prosent av gassere er ikke medlem av noen forening. Det fremste unntaket er de kristne kirker. I motsetning til andre organiserte fellesskap har de mange medlemmer, kanskje et sted mellom 50 til 70 prosent av en befolkning på 24 millioner (skjønt andelen er usikker).

En annen grunn til at elite har kunnet ta seg til rette er aksepten av ulikhet. Den er større på Madagaskar enn i resten av Afrika sør for Sahara. Ulikheten har mange dimensjoner, den største forskjellen er kanskje den mellom by og land. Men det er dype skiller mellom kystbefolkning og de som bor på høylandet og stadig større forskjeller rike og fattige. Mangelen på sosial og geografisk mobilitet er påfallende. Med få unntak er det få som forlater den sosioøkonomiske klassen de er født inn i. Folk flytter heller ikke

mye på seg (heller ikke til utlandet). Aksepten for ulikhet er stor. For eksempel vil de som har makt lett komme til å bli sett på som «raymandreni» (mor og far), noen man ikke utfordrer ustraffet. Her slår med andre ord kulturelle særtrekk inn for fullt.

Det hjelper ikke at gassere også skårer svært lavt på tillit. Samhold gassere imellom er svakere enn for befolkninger i andre afrikanske land. Den gjelder på det mellommenneskelige plan (med unntak av nær familie), men også mellom etniske grupper og særlig mellom den politiske eliten og folket. Der er mistilliten gjensidig. «Politiker» klinger ikke godt på gassisk – det betyr noe i retning av «en som er i stand til å lyve». Folks mistillit er med andre ord allerede nedfelt i språket.

Men mye mistillit er også resultat av erfaringer. De stikker dypt. Det er ikke mange generasjoner siden landet var et slave-samfunn. De etniske spenningene var sterke, og kystbefolkningen var lenge vant til å bli herset med av stammene på høylandet. Det var disse gruppene, de såkalte «merinaene», som kom fra Asia for cirka 2000 år siden og slo seg ned på Madagaskar først. Situasjonen ble ikke bedre av at franskmennene satset på kystbefolkningen og spilte dem ut mot merinaene under kolonitiden, som varte fra 1896 til 1960.

Vinneren tar alt

Siden har politikk stort sett handlet om elitesnes maktkamp, og brutte løfter. I fraværet av institusjonelle motkrefter og folkelig engasjement, er det vinneren som tar alt på Madagaskar. Politisk makt er nøkkelen til økonomisk makt, og når rikdommen ikke fordeles rettferdig øker presset fra andre (eliter) som også vil ha sin del av kaka. De fleste maktskifter har enten kommet som resultat av politisk uro, eller blitt etterfulgt av politisk uro. Hver gang har landet blitt satt tilbake økonomisk, og hver gang har folks tillit til lederne fått en ny knekk. Det er som en ond sirkel. I dag er tilliten til landets ledere og institusjoner på et bunnivå – både relativt sett i forhold til tidligere generasjoner, men også i forhold til andre land. Folk flest er desilusjonert og apatiske.

Sist det var statskupp (i 2009) fikk også det internasjonale samfunnets tillit til landets ledere en knekk. Resultatet var frys i utbetaling av lån og bistand – noe som ikke akkurat hjalp landet i en krisesituasjon. Og særlig gikk det ut over de fattigste. Boken drøfter også dette, og kritiserer det internasjonale samfunnet for ikke å ha demmet opp for krisen, ja kanskje tvert imot forsterket den.

Likevel er det ikke vi utlendinger som sitter igjen med hovedansvaret. Det er det de politiske elitene som må

bære, ifølge forfatterne. Det mener også den gassiske befolkningen, ifølge Afrobarometer. 75 prosent svarer at de folkevalgte bærer ansvaret for utviklingen. 35 prosent mener at de tar dette ansvaret. Selv skylder den politiske eliten på andre.

Hvem er så denne eliten? Basert på nokså omfattende spørreundersøkelser gir boken også svar på det. Den typiske representant for det lille sjiktet som styrer Madagaskar er en mann, gjerne i 50- eller 60-årene (alder ingen ulempe altså), velutdannet, ofte ved franske universitet, gjerne merina (men kan også komme fra innflytelsesrike familier i kystbefolkningen), og gjerne fra den sosiale klassen med aner tilbake til det tidligere hoffet («andriana»). Den typiske representanten tilhører det økonomiske toppsjiktet, mest sannsynlig også et eller flere andre makthierarkier, som f.eks. byråkratiet, politikken, hæren eller kirken. Han har også et stort nettverk.

Med en annen sosial bakgrunn følger også andre politiske prioriteringer. Mest interessant i så måte er det at mens folk flest har kampen mot fattigdommen som sine første prioritet, er det lov og orden som teller mest for den politiske eliten. Det forklarer mye.

Johan Kristian Meyer er ministerråd ved den norske ambassadeseksjonen på Madagaskar.

Fisking i rismarker.

Det skjebnesvangre året 1973

Fra 1973 til i dag har gassisk økonomi og kjøpekraft bare blitt svekket. Hva var det som skjedde i 1973 som har ført til økonomisk tilbakegang og dårligere levestandard for de fleste innbyggerne på Madagaskar?

TEKST: DR. SABIR MICHAËL RATOVO NASY

Vi kan peke på tre årsaker til den negative utviklingen som begynte i 1973:

1. All politisk og økonomisk makt ble sentralisert til Antananarivo

I året 1973 ble all politisk og økonomisk makt samlet til Antananarivo. Fra den politiske uavhengigheten i 1960 til 1973 hadde kommunene all makt når det gjaldt lokal utvikling. Det var også mange franske kolonister som levde og arbeidet på landsbygda. De fleste av disse franske arbeidet i sør eller i nord. I de sørlige deler av Madagaskar var det stor produksjon av kabaro-bønner, mais, vanlige bønner, ris og annet, særlig på Bemangoky-sletten. For eksempel: i 1973 var produksjonen av kabaro-bønner i Toliara provins 17000 tonn. I 2016 nådde ikke kabaro-produksjonen 900 tonn engang.

Da president Philibert Tsiranana måtte gå fra makten i 1972, besluttet general Gabriel Ramanantsoa, som ledet militærdirektoratet etter den politiske krisen i mai 1972, at all økonomisk og politisk makt skulle samles i Antananarivo for at han skulle ha full kontroll over landet. Denne beslutningen førte til at alle de franske plantasjeeierne i Toliara, Antsiranana, Fianarantsoa og Ambatondrazaka forlot landet. Plantasjeeierne og deres fran-

ske ansatte følte seg tvunget til å reise fordi de fryktet at de gassiske makthaverne og deres politikere Borgerklubben (Club des Bourgeoisies Malagasy) forlangte eierskap til all gassisk jord.

Da de franske forlot landet, ble det utnevnt gassere som skulle besørge jordbruk, fiske og eksport. De som ble satt inn i disse stillingene var slektninger av de politiske makthaverne. Men de hadde ingen erfaring for å kunne drive med denne virksomheten og økonomien ble raskt svekket.

I dette skjebnesvangre året 1973 fikk også ministrene alle fullmakter i ministeriene. Det er ministrene som undertegner alle beslutninger om hvor mye penger som skal fordeles til de ulike direktorater innen ministeriene og ut til provinsene. Like til i dag er det ministeren som bevilger penger ut til provinsene. Han behøver ikke å rådføre seg med noen når midlene skal fordeles. Det er også ministeren som bestemmer hvor mye penger som skal bevilges til offentlige innkjøp.

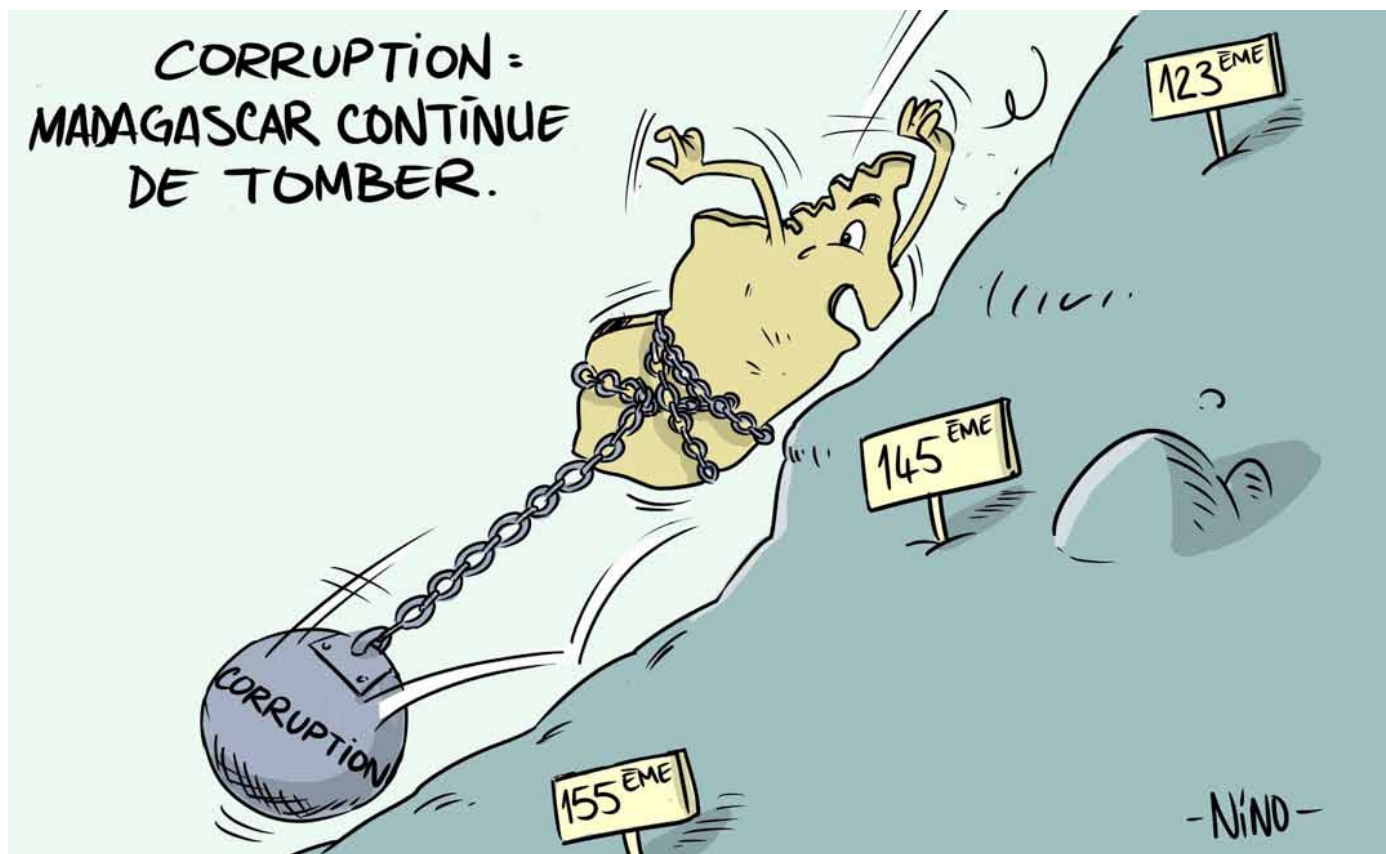
Det er dette som gjør det vanskelig å ta opp kampen mot korrupsjon på Madagaskar. Ministeren sitter på en måte begge sider av bordet – han fungerer både som beslutningstaker og som

part i saken. Det er det samme som rammer det såkalte uavhengige anti-korrupsjonsbyrået BIANCO. Generaldirektøren for BIANCO blir utnevnt i ministerråd som ledes av landets president. Det er rådet for sikring av integritet for republikken (Conseil de Sauvegarde de l'Intégrité et Médiature de la République), som velger direktøren for BIANCO, er underlagt presidenten. Derfor blir det vanskelig for generaldirektøren for BIANCO å ta opp kampen mot de i regjeringen som har valgt ham.

2. Korrupsjon i stor skala startet i 1973

Fra og med året 1973 ble det svært vanskelig å ta opp kampen mot korrupsjon siden all politisk og økonomisk makt ble samlet i Antananarivo og gitt til eliten - Borgerklubben (Club des Bourgeoisies). Den såkalte revolusjonen i 1972 var ingen revolusjon for de fattige eller lidende gassere. Det som drev revolusjonen var kravet om «fanagasiana» - all makt til gasserne. Fanagasiana innebar økonomisk og sosial makt, og i særlig grad, hånd om utdanningen.

Den såkalte fanagasiana av språket lyktes imidlertid ikke fordi de ulike dialektene ble ikke integrert i det som

Korrupsjon: Madagaskar fortsetter å falle. Fra 123. plass til 145. plass og til 155. plass (av 180 land).

ble kalt «offisiell gassisk». Dette bidro til at de unge fra provinsene mislikte offisiell gassisk. Når de for eksempel brukte dialektord i eksamensoppgaver, fikk de feil. For at de som kom fra provinsene ikke skulle forskjellsbehandles, ble bruken av fransk språk i utdanningssystemet løsningen på problemet. Dermed økte regionalismen fordi de prioriterte framgang i provinsene og ikke det som bidro til utvikling for hele landet. Resultatet ble splittelse – en balkanisering – politiske stillinger ble gitt til de som kom fra samme provins eller region i alle ledende stillinger. Dette ser vi igjen og igjen. <http://www.madagascartribune.com/Vers-une-declaration-genante,1667.html>

Ministrene ble utpekt etter regionen hvor de kom fra. Når de fikk høye stillinger, ansatte de bare sine egne slektninger som statsfunksjonærer – såkalt nepotisme. Dette gjøres av alle ministre og de som har ledende stillinger. Derfor er det ingen som tør å påtale systemet, fordi alle gjør det samme.

3. Det som gjør kampen mot korrupsjon vanskelig

Det er vanskelig å motarbeide korrup-

sjonen på Madagaskar fordi rettsvesenet som skulle bekjempe korrupsjonen er den instans som er mest korrupt. For å bli dommer på Madagaskar må man benytte bestikkelser og betale for seg. For eksempel måtte BIANCO stoppe opptaksprøvene til dommerutdannelsen fordi tilgangen til prøvene var blitt korrupt. <http://www.midi-madagasikara.mg/politique/2018/02/23/enmg-concours-annule/>

Vi ser at svært mange barn av politikere og ansatte i høyere posisjoner utdanner seg til å bli dommere. Hvordan kan rettsvesenet forfølge korrupsjon når de selv er blitt ansatt ved hjelp av korrupsjon? Hvordan kan folk flest forvente at generaldirektøren for BIANCO skal stå opp mot korrupsjonen i rettsvesenet når han selv er dommer? <http://www.csi.gov.mg/dg-bianco-prestation-de-serment>

La meg bemerke at for å få de høye stillingene i statsapparatet, så må man benytte seg av korrupsjon. 85 prosent av korrupsjonen foregår i Antananarivo fordi all makt er samlet der. Dermed en kommune i provinsen trenger offentlige midler til utviklingstiltak,

må ministeren bestikkes dersom han ikke selv kommer fra området.

4. Løsningen

1) Styrking av det uavhengige antikorrupsjonsbyrået BIANCO er løsningen. Men da må det ikke finnes korrupsjon i BIANCO. Men når vi ser det som foregår i BIANCO har jeg liten tro på at det skal gå slik for de har ikke nok makt og erfaring. Det merkelige er at selv om mesteparten av korrupsjonen foregår blant toppene i Antananarivo, er det de små funksjonærene i provinsen som blir tatt.

2) Politikere må fratas retten til å utbetale statens penger. Det må bli åpenhet i all offentlig forvaltning. Dersom det blir gjort, blir kampen mot korrupsjon mye lettere.

3) De som blir tatt for korrupsjon må ikke få innvilget amnesti eller immunitet.

Turbulent opptakt til presidentvalet

President Hery Rajaonarimampianina har ved slutten av året vore fem år ved makta og normalt skal nytt presidentval gjennomførast i slutten av året. Opptakten til valet har vore turbulent i den siste tida.

TEKST: ERIK TANGEDAL

FOTO: SKJERMBILDER FRÅ NETTAVISER

Det politiske liv i 2018 er prega av det føreståande presidentvalet. Det herskande partiet HVM – "Hery Vao-vao ho an i'Madagasikara" (Ny styrke for Madagaskar) – kjempar innbitt for å sikra makta vidare for partiet og for president Hery Rajaonarimampianina. At dette skjer med til dels ufine metodar, er vel ikkje noko nytt. Presidentparet sin nære ven og spesialrådgivar, entreprenør og hoteleigar fru Claudine Razaimamonjy, har i over eit år vore i husarrest og venta på rettsak for enorm korrupsjon. Antikor-

rupsjonsbyrået BIANCO gav ordre til arrestasjonen. Fru Claudine var ein av hovudsponsorane for presidentpartiet HVM. Justisminister Charles Andriamisezana innkalla til pressekonferanse 5. april 2017 klokka 23:30 og krov henne straks frigitt! Fleire andre ministrar stilte også opp for henne. Det urovekjande nå er at korrupsjonen ser ut til å ha nådd nye høgder.

"Nasjonalforsamlinga har blitt til korrupsjonsforsamlinga"
Slik vart det sagt etter at dei nye val-

lovene vart vedtekne i nasjonalforsamlinga 3. april. Fire dagar i påskeveka var dei regimetru parlamentarikarane med familie innlosjerte på hotell "Paon d'or", 4 km frå Ivato flyplass. Rekninga for opphaldet vart betalt av regimet. Formålet var å få fleirtal i nasjonalforsamlinga for dei kontroversielle vallovene. (kjelde: <http://www.midi-madagasikara.mg/a-la-une/2018/04/03/lois-electorales-corruption-de-haut-niveau-au-paon-dor/>) 5. april fekk anti-korrupsjonsbyrået BIANCO overlevert ein klage over at det vart delt ut

Hanitra Razafimanantsoa, representant for TIM talar til demonstrantane.

Fra demonstrasjonane 21. april. Tåregass og soldater skaut med skarpt.

pengar i nasjonalforsamlinga, 50 mill MGA/ NOK 125.000 til kvar som rette opp hendene og stemde for lovforslaget. Ein video som har sirkulert på sosiale medier og sett av bort mot 80000, skal visstnok syna slik utdeling av pengar. (<https://mcm-paris.wordpress.com/2018/04/04/ii-tsimbazaza-kolikoly-corruption-smm-bianco/>) Dette materialet skal vera overlevert til BIANCO som bevis. Dei kontroversielle vallovene gjekk gjennom parlamentet og senatet utan diskusjon etter at parlamentet hadde vore samla til fire ekstra sesjonar. Presidentvalet skulle dermed vera sikra for det regjerande partiet HVM.

Presidentkandidatane

President Hery Rajaonarimampianina har enno ikkje i skrivande stund (21. mai) lansert sitt kandidatur, men to motkandidatar er mest frykta; eks-presidentane Marc Ravalomanana (2002 – 2009) og Andry Rajoelina (2009 – 2013). Forholdet mellom desse to har naturleg nok vore prega av at Andry leia kuppet som styrta Marc i 2009. Men nå har desse to funne saman mot ein felles fiende, den sitjande president Hery Rajaonarimampianina.

Saboteringa og trakasseringa av opposisjonen har gått langt: Marc Ravalomanana vart til dømes stoppa på landevegen då han skulle besøkje parti-

fellar i byen Ambalavao sør for Fianarantsoa. Han vart til og med nekta å gå til fots inn i byen! Tiko-farmen på Andranomanelatra ved Antsirabe vart stengt og straumen avstengd. Soldatar vakta porten slik at mjølkekyrne ikkje fekk korkje for eller vatn. Nokre hundre arbeidarar miste jobben sin. Grunnen var visstnok nokre manglande underskrifter.

Ordføraren i Mahajanga høyrer til Andry Rajoelina sitt parti MAPAR. Då ordføraren inviterte Andry å opna ein gatestubb i byen, vart flyet med gjesten nekta å ta av frå Ivato flyplass. Til og med ruteflyet vart stoppa for at han ikkje skulle nå fram. (Tribune.com 31. mars 2018.)

Regimet hadde fått kalde føter etter at Rajoelina vart motteken av eit folkehav då han 3. mars besøkte Ambilobe på Nordmadagaskar. Distriktssjefen der hadde gitt løyve, og vart etterpå avsett.

Blodig lørdag i Antananarivo 21. april

Folkevalde frå dei to partia MAPAR (Andry) og TIM (Marc) pluss uavhengige folkevalde i nasjonalforsamlinga, til saman 73 representantar har organisert seg i ei pressgruppe kalla "Députés Ho an'ny Fiovana" - Folkevalde for forandring.

Advokat og visepresident i nasjonalforsamlinga, Hanitra Razafimanantsoa (TIM), er talskvinne for TIM og for heile gruppa. Lørdag 21. april hadde dei tillyst ei samling på 13.-maiplassen ved rådhuset. Dei ville orientera veljarane sine om desse vallovene. Ordføraren fru Lalao Ravalomanana, (ektefellen til Marc Ravalomanana) hadde gitt løyve. Men sjefen for politiet i Antananarivo, general Angelo Ravelonarivo, la ned forbod. Han sende store styrkar frå gendarmeriet, hæren og politiet for å stoppa arrangementet. Det vart ein føremiddag med mykje tåregass, steinkasting og konfrontasjonar der minst to menneske miste livet og 15 vart skadde. Bruk av skarp ammunisjon førde til voldsom reaksjon.

Demonstrasjonane som gruppa "Folkevalde for forandring" sette i gang laurdag 21. april, var først retta mot vallovene, både mot innhaldet og for den måten dei fekk fleirtal i nasjonalforsamlinga på. Men brutaliteten frå ordensmakta denne føremiddagen 21. april, skapte ein ny situasjon og eit nytt krav: Avgang for president Hery Rajaonarimampianina NÅ! Om ettermiddagen trekte ordensmakta seg tilbake (slutt på tåregassen?) og gav fritt leide til politikanane og folkemassane som samla seg på 13. mai-plassen framfor rådhuset. Her var det så daglege samlingar og oppfordring til streik.

På minnedagen 13. mai skulle politikken leggjast til side for minnegudstene for dei som har mista livet i ulike revolusjonar frå og med 1972. Også rundt i dei fem andre provinssentra har store protestmøte funne stad. Men så vart det lagt ned forbod mot slike samlingar alle andre stader enn i Antananarivo.

Den konstitusjonelle høgsterett (HCC) grep inn

HCC oppheva 3. mai 16 av 317 paragrafar i dei nye vallovene, blant andre paragrafen som ville utelukke tidlegare straffedømde kandidatar, og slik setja stoppar for Marc Ravalomanana. Under hans eksil i Sør Afrika vart han i 2010 dømd til livsvarig straffearbeid. Han vart skulda for å ha gitt ordre om å skyta på demonstrantane 7. februar 2009.

Gruppa på 73 folkevalde for forandring overleverte til Den konstitusjonelle høgsterett HCC krav om president Hery sin avgang. Argument: brot på grunnlova sin paragraf som seier at innan eit år etter presidentinnsetjinga skal juridiske Høgsterett opprettast. Det har ikkje skjedd.

Presidenten har rett til å levera sitt forvarskriv. Det vart gjort 18. mai av eit gruppe HVM parlamentarikarar, blant andre senator Riana Andriamandavy VII, brennande forsvarar av svigerin-

na omtala fru Claudine Razaimamonjy.

"Framtida lagt i HCC sine hender"

Forfatningsdomstolen gav omsider eit politisk svar, meiner "dei 73" misnøgde på 13. maiplassen: President Hery Rajoarimampianina vert sittjande. Men statsminister Olivier Mahafaly Solonandrasana og regjeringa fekk kort frist for å gå av. Måndag morgon 4. juni leverte han inn sin avskjedssøknad, og med eit "på gjensyn" sa han seg glad for kunna "forlata posten med heva panne" i visse om å ikkje ha gjort noko galt". Han lanserer seg som presidentkandidat.

Nokre timar etter utpeika president Hery ein ny og samlande statsminister som alle partar skal står bak, i tråd med HCC sitt krav. Men litt forvirring om kvar forslaget kom frå, og protest vart det frå 13. maiplassen før det vart kjent at forslaget likevel var deira eige og stod på liste nr 2 frå partiet MAPAR.

Statsminister Christian NTSAY

Den nye statsministeren (57) har sidan 2008 vore den regionale representanten for FN-organisasjonen Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) med hovudkontor i Antananarivo og ansvar for Madagaskar, Komorene, Mauritius og Seychellene. I president Marc Ravalomanana sine første styringsår var han turistminister

under statsminister Sylla (2002-2003). Han er født i Antsiranana 27. mars 1961, gift og har to barn. Ein eldre bror er rektor på universitetet i Antsiranana. At han ikkje er medlem av noko politisk parti blir rekna som fordel nå. Han har høgare økonomiutdanning frå Paris og frå universitetet i Antananarivo. Han har vore konsulent for Verdsbanken, FNs utviklingsprogram (PNUD), FNs befolkningsfond (UNFPA) og EU. Sentrale roller i skipsverftet Secren i Antsiranana og direktør i det tidligare statseigde oljeselskapet Solima, pyntar også hans CV.

Så ventar det kunststykket å få ei ny regjering på fote innan 7 dagar frå 5. juni. Skulle alt mislukkast er unnatakstilstand og militærstyrte løysinga.

Den nye statsministeren har eit mykje godt omdømme i ILO, og han vart tildelt organisasjonen sin høgaste pris for godt leiarskap på hovedkontoret i Genève i april 2017. Dette var første gang organisasjonen gav ei slik form for anerkjenning, fortel generalkonsul Arild M. Bakke i sin blogg "www.bakkekontakten.com". I denne norskspråklege bloggen vil ein kunne finna interessant oppdatert stoff frå Madagaskar, også om utviklinga fram mot presidentvalet seinare i år.

Demonstrantar framfor porten til Den konstitusjonelle høgsterett HCC.

Tåregassen la ein dempar på demonstrasjonane 21. april.

Stor aktivitet ved Lovasoa tverrkulturelle kompetansesenter

Lovasoa tverrkulturelle kompetansesenter ble opprettet i 2011, og fokuserer på studentutveksling, arkivering og bevaring av misjonens- og den lutherske kirkens historie på Madagaskar, museumsutstillinger og kompetansebygging.

TEKST: EIRIK SANDSTØ OG SIRI NYEN

Senteret eies av NMS og FLM (gassisk lutherske kirken) og ble etablert i lokalene til den norske skolen i Antsirabe, som ble drevet i perioden 1882-2008. NMS finansierer 1,25 misjonærer gjennom studiekoordinator i 100 prosent stilling og nestleder i 25 prosent. Driften av senteret finansieres ved gjestehusdrift, tilrettelegging av konferanser, og språkkurs. I løpet av de siste fire årene har budsjettene og aktiviteten doblet. Mulighetene er mange og potensialet er enormt. Ved ansettelse av ny direktør i oktober forventer vi en økt satsing på mobilisering av lokale institusjoner og universiteter.

Samarbeid med universiteter og høyskoler

Da Lovasoa ble etablert ble det gjort en stor innsats for å tilrettelegge for samarbeid mellom universiteter i Norge og på Madagaskar. Det var stor entusiasme, både blant ildsjeler i Norge og institusjoner på Madagaskar. Samarbeidsavtaler ble skrevet med universiteter og høyskoler og en konferanse ble arrangert for å starte samarbeidet. Det viste seg dessverre raskt at det ikke finnes midler for denne typen samarbeid, all den tid gassiske univer-

siteter stort sett mangler internasjonal akkreditering. For en del av institusjonene er det formaliteter som hindrer akkreditering, for andre er det faglige nivået for lavt til at akkreditering kan gis.

For de av institusjonene som egentlig kunne fått en internasjonal akkreditering, gjør ofte korrupsjon og byråkratisk treghet at disse godkjenningene ikke gis. FLMs sykepleieskole i Antsirabe, Sefam, har for eksempel startet prosessen med å bli akkreditert, men på grunn av det kommende valget har ingenting skjedd siden i fjor og ingenting vil skje heller før valget er over. Samarbeidet mellom norske universiteter og høyskoler og gassisk institusjoner er foreløpig derfor begrenset til feltstudier og praksis for norske studenter ved ulike institusjoner i Antsirabe området. Men vi håper fortsatt at flere universiteter på Madagaskar skal få akkreditering slik at vi kan få til universitet-universitet samarbeid.

Norske studenter møter kulturelle utfordringer

Skoleåret 2017-2018 har vi tatt imot 169 norske studenter på Lovasoa. Det-

te er i stor grad studenter som studerer sykepleie, lærer, barnehagelærer, medisin, tannlege, vernepleie, ergoterapi og sosialt arbeid. De er her mellom 3 uker til 6 måneder. De jobber hovedsakelig på kirkelige institusjoner, mange av disse tilhører den lutherske kirken på Madagaskar, men enkelte tilhører katolikkene og andre er frittstående. Studentene har praksis ved blant annet døve- og blindeskoler, omsorgslandsbyer, barnehjem, senter for funksjonshemmede, skoler, sykehus og helseklinikker.

Studiekoordinators oppgave er å legge til rette og bidra til at studentene får et så godt praksisopphold som mulig. Ukentlige fremlegg- og veiledningsdager er en del av opplegget. Vi har også sett at det er viktig at studentene får kommunisert med brukere/pasienter/elever/ansatte og vi bruker derfor også mer tolk enn det er gjort tidligere for at studentene skal få et større utbytte av praksisen. Nå har vi også ansatt en gassisk studiekoordinator som har ansvar for enkelte av studentgruppene, og det har vært godt å kunne dele ansvaret.

Hvordan studentene opplever å være i

Uttekslingsstudenter på Lovasoa i Tobien i Antsirabe.

praksis på Madagaskar er ulikt. Noen synes det er fantastisk og vil ikke hjem. Men de fleste som er her 3 måneder sier mot slutten av oppholdet at selv om de har hatt det bra, så lengter de tilbake til Norge. Livet på Antsirabe kan være veldig krevende for godt vant nordmenn. Pågående tiggere, kaotisk trafikk, møkkete gater, avføring på fortauet.

Studentene står også midt oppe i vanskelige situasjoner når de er i praksis. Fattige som ikke har råd til behandling, leger og sykepleiere med helt andre etiske vurderinger, lite respekt for pasienter, mobbing av svake elever i skolen og psykisk utviklingshemmede mennesker som lenkes fast er noe av det studentene møter ute i praksis. Det er mye å ta inn over seg og veldig forskjellig fra Norge. I tillegg er de også store språkutfordringer som fort kan lede til misforståelser. Alt dette bidrar ikke nødvendigvis til å bygge respekt for andres kultur og virkelighet.

Hvordan er det å gå med lenker?

Allikevel kan vi se en ganske tydelig utvikling over tid. Frykt og avsky utvikler seg ofte til forståelse og respekt

etter hvert som oppholdet går mot slutten og studentene forstår mer av konteksten. Som studiekoordinator er det spennende å følge denne prosessen. For eksempel har vi vernepleierstudenter som har praksis i sykkelandsbyen Ambohimahazo (Toby) noen dager i uka gjennom 3 måneder. De første ukene er tøffe; det å se mentalt syke pasienter gå rundt i lenker både på armer og ben er ikke daglig kost for noen av oss som kommer fra Norge. I tillegg er det mangel på medisiner og behandlingen er hovedsakelig åndedrivelse og forbønn, noe som også er veldig fremmed for de fleste nordmenn. De som passer på pasientene kalles hyrder og jobber for kirken og har en teologisk utdanning (2 år med ulike kurs), men har ikke noen formell kompetanse om psykiske sykdommer og behandling.

Studentene synes derfor dette er et utfordrende sted å være: hva skal de gjøre der? Men etterhvert som de blir kjent, får kontakt med pasientene og føler seg tryggere, så ser de at det er spennende og mye å lære. I tillegg arrangerer studentene ulike aktiviteter sammen med pasientene som ska-

per stor glede. Og innimellom blir det noen spennende samtaler.

I høst spurte studentene om de kunne få prøve å gå med lenker. Det fikk de prøve og etter en liten stund sa en av hyrdene at han også ønsket å prøve. 'Å, er det slik det føles', sa han, også kunne de ha en samtale rundt temaet. Målet er jo at studentene ikke bare skal få et faglig utbytte av oppholdet, men at de også skal ta med seg både de positive og de utfordrende erfaringene og tenke at dette har vært viktig for dem og noe de kan ta med seg tilbake til Norge. Og selv om studentene ofte står i vanskelige ting, så er det ingen vi har møtt i løpet av de siste årene som har angret på at de valgte å ta praksisen sin i Madagaskar. Det er virkelig en fantastisk mulighet til å bli kjent med en annen kultur, se og oppleve noe helt annet, bygge vennskap på tross av kultur- og språkbarrieren.

Feltarbeid med læring for livet

I tillegg til studentene med profesjonsbakgrunn tar vi også årlig imot to store studentgrupper fra NLA og Misjonshøgskolen som gjør feltarbeid i Antsirabe området. Misjonshøgskolen har

blant annet et samarbeid med ESSVA, det katolske universitetet i Antsirabe hvor de norske studentene er på forelesninger sammen med gassiske studenter. Etter en uke på ESSVA, drar de ut i landsbyer for å gjøre feltarbeid sammen. Slike samarbeid synes vi er veldig spennende og håper å kunne få til flere av.

Takket være et stadig økende fokus på kvalitet og faglig oppfølging har Lovasoa altså etablert seg som en attraktiv tilrettelegger for praksis og felt-

studier. I 2017 var etterspørselen etter praksisplasser større enn kapasiteten. I 2018 forventer vi å ta imot 200 norske studenter som skal ha praksis ved lokale institusjoner og gjøre feltarbeid i Antsirabe-området. Dette er både en utfordring og en stor mulighet. Rent praktisk begrenses vi av kapasiteten til studiekoordinatorene og antallet leiligheter vi har til disposisjon. Det er dermed naturlig å vurdere hva neste steg bør være.

Vi håper på en flerdobling av studentarbeidet og kapasiteten ved å ta i bruk

mer av Madagaskar. Vi har allerede hatt noen studenter ved SALFA sykehuset i Mahajanga. Men vi har lyst til å utvide dette til andre byer som Fort Dauphin, Tulear, Manakara og Antsirananana. Det er mange gode alternativer. Da vil studentene få oppleve høylandet og kysten, ulike kulturer, turistområder og få varierte opplevelser. Vi kan sørge for at mer penger blir igjen på Madagaskar og vi kan øke kapasiteten til senteret.

Utvexlingsstudenter hjelper til med engelskundervisning på et barnehjem.

Vil du jobbe som frivillig?

Det er en stadig økning i antallet tidligere studenter som ønsker å komme tilbake som frivillige. Denne høsten kommer vi til å ha tre frivillige som skal bidra i studentarbeidet, i arkivet og med arbeid blant gatebarn. Mangeårig fiolinist Eline Rodvelt Hansen er for tiden hos oss og driver fiolin-undervisning blant fattige barn. Det er mye bra som skjer her på Lovasoa. Mennesker som aldri har vært i Afrika før får oppleve en bit av noen annens virkelighet, og med god veiledning kan de reise hjem med en fornyet forståelse. Både NMS og Lovasoa ønsker å ta imot frivillige som har mulighet til å bli i mer enn tre måneder.

Ta kontakt om dette kan være noe for deg!

Til Madagaskar for å lære, og lære bort!

Hvem lærte mest etter tre ukers praksis i den gassiske skolen? Elevene eller den norske lærerstudenten? Når ingen forstår hva vi mener er det nesten håpløst å formidle kunnskap. Vi har lært hvor vanskelig det er å bygge relasjoner når vi ikke har felles språk.

TEKST OG FOTO: REBECCA LANDRO HUMMELSUND, STUDENT, NLA BERGEN

Høsten 2017 reiste ti medstudenter og jeg til Madagaskar for å ha lærerpraksis i den gassiske skolen. På NLA Høgskolen får nemlig tredjeårs lærerstudenter mulighet til å erfare lærerrollen i en annen kultur og et ganske annet skolesystem, og Madagaskar er et populært alternativ. Tidligere prak-

sis i norsk barne- og ungdomsskole var ikke nok til å forberede meg på det som ventet meg denne perioden. Fem uker på Madagaskar ble til erfaringer og lærdom som jeg utvilsomt vil ha nytte av når jeg om noen år starter hverdagen i det norske klasserommet.

Nysgjerrige elever

Etter gjennomført språkkurs ble vi utplassert på en privatskole i utkanten av Antsirabe, med ca. 350 elever fra 1.-9. klasse. Her ble vi møtt av nysgjerrige elever, som fniste og lo og hvisket om "vazaha" (utlending), og kontakt-

personen vår, en nikkende og blid direktør som ikke hadde stort større engelsk vokabular enn mitt gassiske.

Antakelsen vår om at privatskole her var ensbetydende med ressurser og høy kvalitet, ble fort avkreftet. Størrelsen på klasserommene gjorde inntrykk. Elevene satt tett i tett, kanskje 40 elever på 16 kvadratmeter, og når en av oss underviste, måtte de tre andre stå utenfor å observere gjennom vinduet. Skolebygget bestod kun av klasserom, med unntak av direktørens kontor og et lagerrom. Elevene hadde dårlig tilgang på læremidler, og lærebøker og datamaskiner som er en selvfølgelig del av den norske skolen, fantes ikke. Den eneste i ledelsen vi møtte var direktøren. Rektor var nemlig bostatt i hovedstaden, tre-fire timer unna.

Vi underviste hovedsakelig i engelsk og kroppøving, noe som skulle by på mer utfordringer enn vi hadde forutsett. Uten et felles språk fikk vi bryne oss på kommunikasjonens mange dimensjoner. Elevene snakket både gassisk og fransk, men med en ukes språkkurs og en for lengst begravet skolefransk var det ikke mye håp om å bli forstått av elevene. Selv om engelskopplæringen starter allerede i første klasse, var nivået svært lavt. Eksempelvis måtte vi lære niendeklassingene og presentere seg, selv etter ni år med faget. Læreren var det heller ikke enkelt å kommunisere med, en logisk forklaring på elevenes mangelfulle engelskkunnskaper.

Store forventninger

Selv om jeg ankom skolen med selvtillit og store forventninger om alt jeg skulle utrette disse ukene, innså jeg fort at det nok var jeg, og ikke elevene, som kom til å lære mest. Tre uker er

lite, og uten et felles språk var det ikke mye vi endte opp med å lære dem. Jeg erkjente etterhvert at også denne praksisperioden skulle handle om min læring, om hva undervisning og elever kunne lære meg slik at jeg ville bli bedre rustet og utvikle meg i lærerrollen. Jeg vet ikke hvor mye elevene sitter igjen med etter oppholdet vårt. De har nok lært noen nye ord, sanger og leker, og de har sikkert hatt det gøy, men engelsk snakker de fortsatt ikke.

Erfaringer

Jeg, derimot. Hva lærte jeg egentlig som kan ha nytteverdi for min framtidige lærerhverdag? Hvordan kan erfaringer fra et skolesystem så ulikt det norske ruste meg til å gjøre jobben min bedre i fremtiden? Jeg vil trekke fram to eksempler.

For det første: Uten kreativitet ville tre uker i gassisk skole (uten et felles språk) blitt slitsomt, og undervisningen ensformig og meningsløs. "Du vet ikke hva du har før du mister det", heter det visst. Betydningen språket har for læring forstår man ikke før man plutselig står uten muligheten til å bruke det. På engelskplanen sto farger, tall og ukedager, noe som med første øyekast virket som en enkel sak, men som vi fort skjønte at krevde en hel del planlegging og kreativitet.

I norsk praksis utfordres vi på å lage varierte undervisningsopplegg med mye elevaktivitet, men det er lett å ende opp i komfortsonen med den trygge tavleundervisningen hvor elevene sitter passivt og lytter. Uten språket blir tavleundervisning vanskelig, og dette medførte at vi ble tvunget til å variere undervisningen og aktivisere elevene for å kunne fylle hele skoletimen. Mens det i Norge ville vært

fristende å lære elevene farger på engelsk ved å selv forklare og skrive på tavlen, måtte vi på Madagaskar være mer kreative; vi tegnet, sang, gikk ut i skolegården og leitet etter farger med elevene, og pekte på grønne bukser og røde skjorter. Disse erfaringene hjalp meg å se verdien av elevaktivitet og variert undervisning i skolen; elevene var delaktige og engasjerte, og vi opplevde at læring faktisk er mulig selv med begrenset bruk av språket.

Å være annerledes

For det andre tror jeg at erfaringene i møte med elevene i den gassiske skolen har gitt oss en forståelse av hvordan det er å være ny og annerledes. Vi har fått erfare hvor håpløst det kan føles når ingen forstår hva vi mener, hvor vanskelig det er å bygge relasjoner med mennesker som ikke snakker samme språk som oss, og hvor ubehagelig det er å ikke forstå kulturen og normene rundt oss. Flere ganger opplevde vi å bli ledd av dersom vi gjorde feil, og det var heller ikke sjeldent jeg måtte henvende meg til mine medstudenter midt i undervisningen for å få hjelp til å forklare noe.

I norske skoler kommer stadig flere elever som ikke forstår språket og kulturen som er så selvfølgelig for oss. I lærerjobben vil jeg møte mange av disse elevene, som nettopp føler seg ny og annerledes. Jeg tror at mine erfaringer fra ukene i Madagaskar kan hjelpe meg å forstå, i hvert fall litt, hvordan det føles å være dem. Hvor håpløst læring er når man ikke kan språket. Hvor vanskelig det er å få venner når ingen forstår hva man sier. Hvor uforståelig skolens (og samfunnets forøvrig) normer og regler kan oppleves. Jeg håper at opplevelsene jeg hadde av å være annerledes vil gjøre meg bedre rustet til å møte og forstå disse elevene,

Martine Lødemel, Maria Totland Bakke, Martha Vea og artikkelforfatteren Rebecca Landro Hummelsund.

og deres foresatte, slik at de kan få en godt møte med den norske skolen.

Tre uker er altfor kort, men mer enn lenge nok til å lære noe nytt og utvi-

kle seg som lærer. Om praksisskolen vår er representativ for den gassiske skolen vet jeg ikke, og variasjonene i det gassiske skolesystemet er trolig like store som her hjemme. Uansett

har muligheten til å erfare lærerrollen i en annen kultur vært svært berikende - en mulighet jeg anbefaler alle lærerstudenter å ta.

Takk for oss!

Håper vi har klart å dele opplevelser, engasjement og erfaringer for Madagaskar til alle Vennskapsforeningens medlemmer gjennom Madagaskarforum i 4 år.

Alle bladene finner du på vennskapsforeningens hjemmesider: www.madagaskar.no

Mvh

Henrik Seglem Grydeland og Arne Morten Rosnes (avtroppende redaktører)

Madagaskarforum 1-14

Madagaskarforum 2-14

Madagaskarforum 1-15

Madagaskarforum 2-15

Madagaskarforum 1-16

Madagaskarforum 2-16

Madagaskarforum 1-17

Madagaskarforum 2-17

Madagaskarforum 1-18

Ungdom møter ungdom

I den forrige utgaven av Madagaskarforum kunne du lese om Aurora Marie Nome og Jørund Hansen som i år var Røde Kors' ungdomsdelegater i byen Tsiroanomandidy. Inntil nylig, arbeidet de med 20 unge Røde Kors-frivillige, og sammen har de delt mange opplevelser.

TEKST: AURORA MARIE NOME OG JØRUND HANSEN

Ungdommene i Tsiroanomandidy er som ungdommer flest. De er i ferd med å oppdage verden omkring seg. De oppdager muligheter og begrensninger de har, og enkelte av disse mulighetene og begrensningene er tema for denne artikkelen.

De eldre taler – de unge lytter

I følge kilder er omtrent halvparten av Madagaskars 26 millioner innbyggere under 15 år. Madagaskar har dermed en av verdens yngste befolkninger. Generasjonsforskjellen mellom de eldre og yngre er svært fremtredende. Selv blant ungdom er aldersforskjell avgjørende for hvem og hvor lenge man for eksempel kan snakke i en forsamling. En eldre person kan snakke ut om et tema i det vide og det breie, og det å holde på ordet er et symbol på makt og aktelse. Når de eldre taler og de unge lytter, er det vanskelig å slippe til med de unges ideer og syn. Vi ser at det for de unge er vanskelig å spille en rolle i beslutninger som også an-

går dem. For oss, som ungdomsdelegater, var det viktig å gi de unge frivillige muligheten til å ta beslutninger som angikk dem. Ved å arbeide med en håndfull ungdom fikk vi dem til å reflektere over hva som kjennetegner gode ledere. En kvalitet de la vekt på, var evnen til å inkludere andre i beslutninger hvis suksess er avhengig av bredt samarbeid. For oss var det dermed et paradoks at de unge så sjeldent ble lyttet til, til tross for at beslutningene som ble tatt av de eldre ofte angikk dem.

Ungdom - en uutnyttet ressurs

Fattigdom er relativt. For oss er fattigdommen på Madagaskar tydelig og det er lett å anta at den er styrende for mange menneskers liv, og dette gjelder særlig de unge. Samtidig, opplevde vi ungdommen i Tsiroanomandidy som en uutnyttet ressurs. Vi så at når de unge vi arbeidet med fikk avgjøre hvordan de skulle løse et problem, så viste de store kreative evner

med god presisjon. De skapte engasjement i gruppa, og upopulære beslutninger ble endret. Dette skjedde gang på gang, og vi beundret de frivilliges evne til både å inkludere hverandre og søke rettferdighet. Dette er gode egenskaper for fremtidige ledere. Dessverre har de også en holdbarhetsdato, og når en person på tross av stort engasjement ikke kan slippe før til han eller hun er gammel nok, bidrar dette til å opprettholde en samfunnsstruktur hvor de unge i mindre grad blir rådført.

I løpet av vår tid på Madagaskar, møtet en liten gruppe ungdom svært mye på kort tid. De ble kompetente i å identifisere sårbarhet i sitt lokalsamfunn og i lage strategier for å møte sårbare ungdommer. Ungdom som tar ansvar for ungdom. Vi håper og gleder oss for hver av disse ungdommene som i de neste årene lykkes videre med å være unge ledere.

Aurora, Jørund og de unge frivillige planter et tre som et tegn på vennskap.

Smånytt fra Norge og Madagaskar

Vennskapsforeningen
Norge - Madagaskar

VNM årsmøte og inspirasjonssamling ble arrangert i Stavanger 24. februar

VNM hadde flere år støtte fra Norad til informasjon via Madagaskarforum og nyhetsbrev. Det har vi ikke fått de to siste år. Dermed ble regnskapet gjort opp med et underskudd.

Som en følge av høyere pris for trykking og porto for utsending av Madagaskarforum ble det nevnt at en kunne avslutte trykking av Madagaskarforum og bare ha det på nett. Det er videre diskutert i styret og en vil fortsatt trykke Madagaskar forum.

Medlemskontingenten har stått stille i flere år og årsmøtet vedtok å heve den med kr 50. Ny kontingent blir da kr 300 for hovedmedlem og kr 150 for husstandsmedlem og student.

VNM har hatt noen problem med medlemskartoteket og det har ført til problem med utsending av fakturaer. Disse problemene har en for det meste funnet løsning på. Et annet problem er at medlemmer har flyttet eller endret e-post adresse eller telefonnummer uten å gi beskjed. For 2018 er det sendt ut 650 fakturaer og det er fortsatt 160 som ikke har betalt. VNM sender nå ut purring og de som ikke da betaler vil bli strøket av medlemskartoteket siden vi ikke vet om vi når dem eller om de ikke lenger ønsker å være medlem. Vi håper alle betaler for det!

Medlemmene i styret for VNM sentralt:

• VNM Vest: Bård Bakke og Endre

Haraldseide 2017 - 2019

• VNM Øst: Michel Sabir Michaël Ratovonasy i stedet for Alexander Krosby, 2018 – 2019 og Mirana Sylvia Vestgård 2018 – 2020

• VNM Midtnorge og Nord: Margit Lea Myklebust og Soia Rahasindrainy 2017 - 2019

I inspirasjonsdelen var det sang og musikk av Rivo Noarivelo med band. Vi hadde interessant besøk av Arild Øyen. Han har en lang historie med Madagaskar, først med jordbruksarbeid og var senest der ute i forbindelse med jubileet for FLM i 2017

Takk til redaktørene

En hjertelig takk til redaktørene som har tatt ansvar også for dette nummeret selv om de egentlig takket av etter lang og tro tjeneste for ett år siden.

De har gjort en fantastisk jobb og gitt Madagaskar forum et skikkelig løft!

Kåre Kristensen (Leder for VNM)

Røde kors

RØDE KORS i Norge har avsluttet sitt samarbeid med Madagaskar Røde Kors pga omfattende svindel med norske prosjektmidler.

www.bakkekontakten.com

Hei!

Jeg har fått signaler om at Madagaskar-venner i Norge ønsker mere informasjon fra sydhavsøyen i Det indiske hav. Denne helgen har jeg derfor lansert: www.bakkekontakten.com Mitt håp er at denne siden kan bidra til fortsatt engasjement for Madagaskar og mye forbønn for det gassiske folk. Madagaskar er på nytt rammet

av en alvorlig krise, og de kommende dager og uker blir svært spennende. Glimt og artikler kan brukes i ulike publikasjoner, men jeg vil sette pris på at det er kildereferanser. Bildene til Pierrot Men kan brukes i informasjon relatert til NMS (vi har avtale med fotografen om dette).

Jeg vil prøve å legge ut nytt stoff opp til flere ganger i uken, men må ta for-

behold om at jeg av og til er på reiser i områder uten internett.

Håper du får glede av siden! Og har du forslag til forbedringer, hører jeg gjerne fra deg.

Vennlig hilsen Arild

Arild Bakke, Norsk generalkonsul på Madagaskar. E-post: arildb@nms.no.

RETURADRESSE: BRIAN SWAN, ØRNABERGET 8, 4049 HAFRSFJORD, NORWAY

